

О. В. Кафарський

аспірант Юридичного інституту
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника (м. Івано-Франківськ)

УДК 346.7

ДОГОВІРНІ ВІДНОСИНИ В СІЛЬСЬКОМУ ТУРИЗМІ

У статті розглядаються види договорів про надання послуг у сфері сільського туризму. Визначається коло туристичних послуг, що надаються сільськими жителями.

В статье рассматриваются виды договоров о предоставлении услуг в сфере сельского туризма. Определяется круг туристических услуг, которые предоставляются сельскими жителями.

In the article kinds of contracts on service in sphere of rural tourism are examined. Tourist services which are given by rural owners are defined.

Розвиток сільського туризму в Україні суттєво впливає на такі сектори економіки, як транспорт, торгівля, зв'язок, будівництво, сільське господарство, виробництво товарів народного споживання і є одним із перспективних напрямів структурної перебудови економіки. Усі можливі взаємозв'язки в сільському туризмі передбачають договірні відносини, що й обумовлює актуальність нашого дослідження.

Проблемам правового регулювання туризму в цілому присвячено чимало наукових досліджень, які здійснили Н. Н. Губенко, В. В. Дворниченко, Г. Н. Жарков, В. Ф. Киф'як, В. М. Козинець, С. А. Сарнавська, О. Ю. Серьогін та інші науковці. Проблеми правового забезпечення саме сільського туризму у тій чи іншій мірі дослідив М. Товт. Організацію порядку і особливості здійснення системи договірно-правових відносин досліджували такі вчені, як: С. С. Алексєєв, Д. В. Боброва, О. В. Дзера, В. В. Луць, О. О. Пересада, І. В. Спасибо-Фатєєва, Я. М. Шевченко та інші. Однак договірні відносини в сільському туризмі в Україні системно не вивчалися.

Метою даної статті є здійснення теоретичного аналізу договірних відносин у сільському туризмі та їх правового регулювання.

Нагадаємо, що договір — це (добровільна — авт.) угода двох або кількох осіб (сторін) про встановлення, зміну або припинення цивільних правовідносин і є найпоширенішою формою виникнення зобов'язання [1, с. 259]. Хоча при аналізі проблеми волевиявлення виникає закономірне питання про його відповідність чи невідповідність волі суб'єкта, доцільності використання таких термінологічних конструкцій. Є. О. Харитонов у коментарі до ч. 3 ст. 203 Цивільного кодексу України стверджує, що наявність угоди свідчить про єдність внутрішньої волі і волевиявлення суб'єкта угоди. Автор підкреслює при цьому, що у випадку, коли воля суб'єкта угоди формувалася примусово і не відповідала волевиявленню (мало місце насильство, особа знаходилась під впливом погрози, обману і т.д.), такі угоди визнаються недійсними [2, с. 137].

Цивільним кодексом України передбачені такі види конкретних договорів: договір купівлі-продажу, оренди, міни, дарування, позики, доручення, перевезення, підяду, майнового найму. Всі ці договори відносяться до зобов'язального права і досить поширені у сфері сільського туризму.

Система взаємовідносин між основними суб'єктами сільського туризму юридично оформляється різними договорами (контрактами). Ст. 7 Закону України "Про особисте селянське господарство" надає членам особистого селянського господарства право укладати будь-які угоди, що не суперечать законодавству [3].

Договірні відносини у сфері сільського туризму передбачають враховування загальноновизнаних у світі імперативних положень про захист прав споживачів, недопущення недобросовісної конкуренції, недоброякісної реклами, повноцінним суб'єктом яких слід розглядати й туриста. При цьому доцільно зауважити, що донедавна більшість правових систем європейських країн не мали спеціального законодавства, що

© Кафарський О.В., 2010.

стосувалося туристичного договору, за винятком Німецького Цивільного уложення, що присвячувало окрему главу (ст. 651 "а-к") договорам на туристичне обслуговування (1979 р.) [4, с. 156]. У зв'язку з цим для врегулювання відносин між туристом і турагентством використовувалися основні принципи договірної права. Загальні положення ЄС № 19/95, прийняті Радою 29 червня 1995 р. "Про захист споживачів у відношенні контракту, укладеного на відстані" (*distance contract*), регулюють відносини по укладанню контракту продажу товарів або надання послуг між споживачем і виконавцем без фізичної присутності їх в одному місці.

В Україні, оскільки ще не прийнято закон про сільський туризм, застосовуються норми ст. ст. 20-23 Закону України "Про туризм" щодо договірних зобов'язань у сфері туризму та загальні положення договору про надання послуг (гл. 63 Цивільного кодексу України), якщо це не суперечить суті зобов'язання [5].

Закон України "Про туризм" виділяє три види договорів у сфері туристичного обслуговування: договір на туристичне обслуговування, договір на екскурсійне обслуговування, договір на готельне обслуговування. Однак з урахуванням характеру сільського туризму та розуміння комплексу послуг сільського туризму, які включають в себе питання організації тимчасового розміщення (проживання) туристів в межах власного домогосподарства, слід розглядати один вид договору, який регламентує природу договірних зобов'язань в сфері сільського туризму — договір на туристичне обслуговування.

Відповідно до ст. 20 Закону України "Про туризм" та з врахуванням специфіки сільського туризму, договір на туристичне обслуговування в сфері сільського туризму можна визначити як договір, за яким одна сторона (особа, яка здійснює та/або забезпечує туристичну діяльність в сфері сільського туризму) за встановлену плату зобов'язується забезпечити надання за замовленням іншої сторони (туриста) комплексу туристичних послуг (туристичний продукт).

Таким чином, договір на туристичне обслуговування в сфері сільського туризму становить комплекс туристичних послуг (туристичний продукт), тобто послуги суб'єктів туристичної діяльності щодо перевезення, розміщення, організації відвідувань об'єктів культури, відпочинку та розваг, реалізації сувенірної продукції та інше.

Договір про надання послуг у сфері сільського туризму повинен визначати перелік послуг, що надаються туристам сільськими господарями, умови їх надання, вимоги до якості послуг, порядок оплати та розрахунків за надані послуги, термін дії договору, права та обов'язки сторін, їх відповідальність за невиконання або неналежне виконання умов договору, порядок і умови внесення змін до договору або його розірвання та інші умови, що не суперечать чинному законодавству.

Договір про надання послуг в сфері сільського туризму може укладатися в письмовій або усній формі з урахуванням особливостей, передбачених Цивільним кодексом України. Договір про надання послуг в сфері сільського туризму вважається укладеним в усній формі, якщо споживач послуг попередньо повністю або частково сплатив їх вартість, а сільський господар підтвердив отримання плати відповідною розпискою (квитанцією). Проте з урахуванням інтересів туристів та забезпечення гарантій їх відпочинку договір доцільно укладати в письмовій формі.

Договір можна укладати шляхом ваучера. Згідно з ст. 23 Закону України "Про туризм", під ваучером слід розуміти форму письмового договору на туристичне або екскурсійне обслуговування, яка може використовуватися відповідно до Закону. Ваучер — документ, який є підставою і гарантією для отримання туристом оплаченої послуги (комплексу послуг) у суб'єкта туристичної діяльності, що надає послуги. При укладенні суб'єктами туристичної діяльності договорів, якими передбачено застосування ваучерів як форми договору про надання туристичних послуг, зразки ваучерів є додатком до договору. При цьому, згідно з наказом Державної туристичної адміністрації України від 6 червня 2005 року № 50 "Про затвердження порядку оформлення ваучера на надання туристичних послуг та його використання", застосування ваучерів як форми договору при наданні туристичних послуг є обов'язковим для всіх суб'єктів туристичної діяльності незалежно від форм власності суб'єкта туристичної діяльності та місця надання послуг, якщо інше не "обумовлено договором між суб'єктами туристичної діяльності" [6].

У договорі на туристичне обслуговування, укладеному шляхом видачі ваучера, мають міститися такі дані:

- найменування та місцезнаходження суб'єкта туристичної діяльності, номер ліцензії (договору) на відповідний вид діяльності, юридична адреса, якщо суб'єктом туристичної діяльності виступають юридичні особи як туристичні оператори чи туристичні агенти;

- прізвище, ім'я (по батькові) туриста (при груповій поїздки прізвища, імена (по батькові) членів групи);
- строки надання і види туристичних послуг, їх загальна вартість;
- назва, адреса та номер телефону об'єкта розміщення, його тип та категорія, режим харчування;
- розмір фінансового забезпечення відповідальності туроператора (турагента) або межі відповідальності суб'єкта туристичної діяльності за договором агентування;
- інші дані, обумовлені характером угоди, складом групи тощо;
- дата видачі ваучера.

Одержання туристом туристичних послуг являє собою процес споживання придбаної "продукції". Звичайно, за туристом залишається право пред'явити претензії суб'єкту туристичної діяльності, який продав йому продукт, у випадку неодержання або одержання у неповному обсязі послуг. Такі права мають споживачі будь-якої продукції. При цьому у продавця (виконавця) немає ніяких підстав вважати свою продукцію не реалізованою лише тому, що, можливо, будуть пред'явлені претензії.

Необхідно підкреслити, що виходячи з визначення "послуги" як специфічної форми праці, в якій продукт праці — матеріальний (річ) або нематеріальний (корисний ефект праці) і процес його виробництва є невід'ємним, то в сільському туризмі власне послуги й праця щодо їх надання (обслуговування) — це дві сторони одного поняття. А отже, якість послуг та ефективність сільського туризму цілком залежать як від пропонованого асортименту послуг (кінцевий продукт), так і від рівня організації їх надання, тобто організації обслуговування клієнтів.

Сільську садибу в інфраструктурі зеленого туризму нині можна розглядати в двох ракурсах діяльності, а саме в широкому та вузькому розумінні. У першому випадку включаються послуги розміщення, харчування та інші види додаткових і супутніх послуг, а в другому — лише розміщення або розміщення та сніданок чи напівпансіон. Розвиток вітчизняного сільського туризму та зростаюча платоспроможність клієнтів сприяють розширенню та урізноманітненню надання послуг. До основних послуг додаються все нові додаткові послуги: безпосередня участь туристів у господарській діяльності, збиральництво, заготівля консервантів для власних потреб, організації розваг клієнтів тощо. При цьому суб'єкти сільського туризму вже надають послуги не лише власного виробництва, але й спортивні, медичні, посередницькі, комунально-побутові та ін. При всій різноманітності послуг усі вони мають спільні характеристики, які відрізняють їх від товару, а саме: невовимість, невідчутність або нематеріальний характер послуг; невід'ємність процесів виробництва та споживання послуг; неоднорідність (непостійність, мінливість) якості послуг; нездатність послуг до зберігання.

У зв'язку з цим у суб'єктів сільського туризму, що надають основні та додаткові послуги, виникають дві проблеми: по-перше, складно презентувати клієнтові свій товар; по-друге, ще складніше пояснити клієнтам, чому вони платять різну ціну за цей товар. Суб'єкти сільського туризму можуть лише описати переваги придбання даної послуги, а послуги, як такі, можна оцінити лише після їх одержання.

Зміцнення довіри клієнтів до суб'єктів сільського туризму передбачає здійснення низки заходів, у тому числі, по можливості, підвищити відчутність послуги; підкреслити значимість послуги; загострити увагу на вигодах від придбання послуги; залучити до реклами пропонованих послуг авторитетних людей.

Специфіка надання послуг у сільському туризмі полягає в тому, що, на відміну від товару, послуги не можна виробляти про запас та зберігати. Надати послугу можна лише тоді, коли надходить замовлення від клієнта. З цієї точки зору, ряд спеціалістів вважає, що невід'ємність процесів виробництва і споживання є основною характерною ознакою відмінності послуги від товару, хоча в сільському туризмі виробництво і споживання можуть частково поєднуватися.

Неоднорідність (непостійність, мінливість) якості обслуговування є неминучим наслідком одночасності виробництва та споживання послуг. Якість послуги істотно залежить від того, хто, де, коли і в яких умовах її пропонує. Так, наприклад, в одного суб'єкта сільського туризму рівень сервісу є значно вищим, аніж в іншого, розташованого поряд; один господар при обслуговуванні виявляє ввічливість та доброзичливість, тоді як інший — байдужість. Навіть один і той самий господар протягом робочого дня надає послуги по-різному, з різною функціональною якістю.

Причинами цієї мінливості можуть бути:

- низький рівень кваліфікації працівників, їхня недосвідченість, особливості характеру;
- недосконалість організації комунікацій, що обмежує надходження інформації, особливо в сільській місцевості;

— відсутність належного контролю за якістю роботи персоналу;
— унікальність кожного окремого споживача, що зумовлює високий ступінь індивідуалізації послуги відповідно до його побажань.

Інше досить важливе джерело мінливості якості надання послуг — покупець як такий, його унікальність, що пояснює високий ступінь індивідуалізації послуг залежно від побажань споживача, унеможливує масовість виробництва багатьох послуг. Водночас це породжує проблему щодо управління поведінкою споживачів та дослідження поведінкових факторів у процесі роботи з клієнтами. Для зниження мінливості функціональної якості послуг розроблені стандарти обслуговування.

Стандарт обслуговування — це комплекс обов'язкових щодо виконання правил обслуговування клієнтів, які повинні гарантувати встановлений рівень якості всіх операцій. Стандарти обслуговування, прийняті Всесвітньою туристичною організацією (ВТО) Європейським конгресом сільського туризму, визначають формальні критерії, за якими оцінюється якісний рівень обслуговування клієнтів та діяльності будь-якого співробітника в сфері туризму.

При розробці системи стандартів та конкретних планів діяльності суб'єктів сільського туризму бралися до уваги специфічні фактори, притаманні лише цій сфері послуг, а саме: вимоги до житла, транспортного сполучення, екологічного стану місцевості і т. ін. Хоча визначення та вимірювання якості послуг є проблематичним завданням, адже ефективність роботи господарів у сфері сільського туризму важко піддається управлінню, оскільки низька продуктивність може бути зумовленою відсутністю попиту з боку споживачів, інфраструктурою села чи погодними умовами, а не низькою якістю послуг.

Вказані особливості надання послуг сільського туризму перетворюють договірні відносини в цій сфері на більш складну справу, ніж в інших сферах туристичної діяльності.

Безумовно, закріпити у договорі на туристичне обслуговування в сфері сільського туризму всі питання організації відпочинку споживачів неможливо, та й не завжди є доцільним з огляду на законодавче врегулювання загальних положень щодо організації надання туристичних послуг. Зокрема, питання щодо забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя відпочиваючих, безпечності та якості харчових продуктів, якими годуватимуть відпочиваючих, визначені у спеціальному законодавстві. Так, селянські господарі під час здійснення господарської діяльності у сфері сільського туризму повинні дотримуватися вимог Закону України від 24 лютого 1994 року “Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення” [7] та Закону України від 6 вересня 2005 року “Про безпечність та якість харчових продуктів” [8].

З огляду на закріплення в ст. 4 Закону України від 1 грудня 2005 року “Про захист прав споживачів” [5] права споживачів на необхідну, доступну, достовірну та своєчасну інформацію про продукцію, її якість, до укладання договору на туристичне обслуговування споживачу туристичного продукту має бути надана інформація про:

- особливості транспортного сполучення;
- медичні застереження стосовно здійснення туристичної поїздки, у тому числі протипоказання через певні захворювання, особливості фізичного стану (фізичні недоліки) і віку туристів для відпочинку у господаря садиби;
- туроператора (турагента), його місцезнаходження і поштові реквізити, наявність ліцензії на здійснення туристичної діяльності, сертифікатів відповідності та іншу інформацію відповідно до законодавства про захист прав споживачів;
- розмір фінансового забезпечення туроператора чи турагента на випадок його неплатоспроможності чи неспроможності (банкрутства) та кредитну установу, яка надала таке забезпечення.

Норми, що стосуються діяльності туроператора (турагента), національний законодавець закріпив у положенні про забезпечення відповідальності туристичних організацій.

Але, враховуючи особливості сільського туризму, турист має право додатково вимагати від особи, що надає йому відповідні послуги, укладення окремого договору з висвітленням додаткових умов відповідальності.

У будь-якому разі особи, що надають послуги сільського туризму, повинні до початку надання послуг знайомити туристів з типовим договором, з умовами надання послуг, в якому можуть бути закріплені в тому числі питання відповідальності сторін.

Окремим пунктом в договорі на туристичне обслуговування у сфері сільського туризму слід виділити права та обов'язки сторін, зокрема туристів. При цьому в договорі мають зазначатися як загальні права та обов'язки туристів, закріплені в ст. 25 Закону України “Про туризм”, так і спеціальні, тобто права та обов'язки додатково обумовлені

сторонами, якщо вони не суперечать законодавству.

До прав туристів у сфері сільського туризму відносимо:

- самостійний вибір виду туристичної подорожі, її програми і маршруту, засобів пересування, типу ночівлі (тимчасового проживання), категорії (класу) сервісних послуг під час здійснення подорожі;
- самостійний вибір суб'єктів туристичної діяльності з сільського туризму для забезпечення туристичної подорожі (відпочинку);
- самостійний вибір форм відпочинку, консультантів, провідників, інших суб'єктів туристичного супроводу;
- самостійний вибір для відпочинку об'єкту чи послуги з сільського туризму, виконання чи невиконання господарчих робіт, що пропонуються туристам сільськими господарями та членами їх родини;
- користування (за згодою господарів) продуктами особистого селянського (фермерського) господарства;
- самостійний вибір для ознайомлення об'єктів туристичного показу;
- самостійне пересування, користування природними (в тому числі рекреаційними) ресурсами довкілля (при безумовному дотриманні правил екологічної безпеки);
- допомогу особі, що надає послуги сільського туризму стосовно належної і якісної реалізації послуги;
- терпимість та толерантність особи, що надає послуги сільського туризму, та членів його родини туристу та особам, що його супроводжують, стосовно релігійних та ідеологічних переконань, звичок, особистих уподобань та поведінки тощо, якщо дії туриста не суперечать Конституції України та чинному законодавству України.

При цьому туристи зобов'язані:

- не порушувати права та законні інтереси сільських жителів, поважати їх традиції, етнічні погляди, релігійні вірування;
- зберігати довкілля, дбайливо ставитися до об'єктів природи та культурної спадщини в країні (місці) тимчасового перебування; дотримуватися умов і правил, передбачених договором про надання туристичних послуг;
- надавати персональну інформацію в обсязі, необхідному для реалізації туристичного продукту;
- дотримуватися під час подорожі правил особистої безпеки;
- відшкодувати збитки, завдані їх неправомірними діями;
- виконувати інші обов'язки, передбачені законодавством України та законодавством країни тимчасового перебування (ч. 2 ст. 25 Закону України "Про туризм" від 18 листопада 2003 року).

Туристи та екскурсанти, що обирають для подорожі (відпочинку) сільський туризм, крім дотримання загальних обов'язків, визначених зазначеними у ч. 2 ст. 25 Закону України "Про туризм", зобов'язані:

- виконувати правила екологічної безпеки, встановлені для території відпочинку та/чи об'єкту відпочинку (розміщення);
- бережливо ставитись до природних ресурсів місцевості;
- з повагою відноситись до сільських господарів та членів їх родини, що здійснюють прийом туристів в особистому селянському господарстві, фермерському господарстві, а також до інших туристів, що користуються туристичними послугами цих господарів;
- при розміщенні дотримуватись умов і правил поведінки, зазначених в договорі з господарем — власником господарства;
- надавати суб'єктам туристичної діяльності інформацію, яка потрібна для укладання договору на туристичне обслуговування, реєстрації туристів, оформлення інших, передбачених законодавством України документів.

Згідно з ч. 6 ст. 20 Закону України "Про туризм" кожна із сторін договору може вимагати внесення змін або розірвання договору у зв'язку з істотними змінами обставин, з яких вони виходили при укладенні договору.

До істотних змін обставин належать:

- погіршення умов подорожі, зміна термінів подорожі;
- непередбачене збільшення транспортних тарифів;
- введення нових або підвищення діючих ставок податків і зборів та інших обов'язкових платежів;
- різка зміна курсу національних валют;
- інші підстави за домовленістю сторін.

Турист вправі відмовитися від виконання договору до початку подорожі за умови оплати туроператору або турагенту фактично понесених ними витрат за послуги, надані до цього повідомлення.

Господар садиби чи турагент вправі відмовитися від виконання договору лише за умови повного відшкодування замовникові збитків, підтверджених у встановленому порядку та заподіяних внаслідок розірвання договору, крім випадку, коли це відбулося з вини туриста.

Зміна ціни туристичного продукту, погодженої сторонами, можлива лише у випадках, передбачених договором, і тільки при істотній зміні передбачених обставин. При цьому збільшення ціни туристичного продукту не може перевищувати 5 відсотків його первісної ціни. У разі перевищення ціни туристичного продукту більше, ніж 5 відсотків первісної ціни, турист має право відмовитися від виконання договору, а туроператор (турагент) зобов'язаний повернути йому всі раніше сплачені кошти.

Невиконання або неналежне виконання умов договору на туристичне обслуговування, а також заподіяння таким невиконанням шкоди є підставою для несення майнової відповідальності, яка реалізується шляхом відшкодування вартості заподіяних збитків.

При цьому згідно з ч. 12 ст. 20 Закону України "Про туризм" туроператор (турагент) може в договорі з туристом обмежити свою відповідальність розміром подвійної плати вартості туристичного продукту (туристичних послуг), якщо туроператор (турагент) несе перед туристом одноособову відповідальність за шкоду, що виникла внаслідок дій (бездіяльності) одного з виконавців послуг, обумовлених договором.

Відповідальність за шкоду, заподіяну життю, здоров'ю та майну замовника під час здійснення ним туристичної подорожі, визначається відповідно до цивільного законодавства України, якщо договором про надання послуг в сфері сільського туризму не передбачена підвищена відповідальність.

На договірній основі слід вирішувати й питання щодо страхування та медичного забезпечення туристів у сфері сільського туризму як гарантій забезпечення їх відпочинку. Турист має бути повідомлений до укладання договору на туристичне обслуговування про умови обов'язкового страхування. Відповідно до ст. 7 Закону України "Про страхування" від 4 жовтня 2001 року, медичне страхування та страхування відповідальності суб'єктів туристичної діяльності за шкоду, заподіяну життю чи здоров'ю туриста, або його майну, є обов'язковим видом страхування [9]. Ст. 16 Закону України "Про туризм" передбачає, що страхування туристів (медичне та від нещасного випадку, наприклад, від нещасного випадку на транспорті) є обов'язковим і забезпечується суб'єктами туристичної діяльності на основі угод із страховиками. Туристи вправі самостійно укладати договори на таке страхування. У цьому випадку вони зобов'язані завчасно підтвердити туроператору (турагенту) чи господарю наявність належним чином укладеного договору страхування. Важливою умовою страхування є доставка хворого з сільської місцевості до лікувальних закладів.

Згідно з ст. 16 Закону України "Про страхування" договір страхування — це письмова угода між страхувальником та страховиком (фінансові установи, які створені у формі акціонерних, повних, командитних товариств або товариств з обмеженою відповідальністю, які одержали ліцензію на здійснення страхової діяльності), згідно з якою страховик бере на себе зобов'язання у разі настання страхового випадку здійснити страхову виплату страхувальнику або іншій особі, визначеній у договорі страхування страхувальником, на користь якої укладено договір страхування (подати допомогу, виконати послугу тощо), а страхувальник зобов'язується сплачувати страхові платежі у визначені строки та виконувати інші умови договору [9].

Згідно вимогам ч. 2 ст. 16 Закону України "Про туризм" договором страхування повинні передбачатися надання медичної допомоги туристам та відшкодування їх витрат при настанні страхового випадку безпосередньо в місці тимчасового перебування [10].

При укладанні договору страхування страховик має право запросити у страхувальника баланс або довідку про фінансовий стан, підтверджені аудитором (аудиторською фірмою), та інші документи, необхідні для оцінки страховиком страхового ризику.

Обов'язкове (медичне та від нещасного випадку) страхування здійснюється один раз на весь період туристичної подорожі (ч. 4 ст. 16 Закону України "Про туризм").

За бажанням туриста, з ним може бути укладено угоду про страхування для покриття витрат, пов'язаних з анулюванням договору на туристичне обслуговування з ініціативи туриста, або угоду про страхування для покриття витрат, пов'язаних з передчасним поверненням до місця постійного проживання при настанні нещасного випадку або хвороби (ч. 6 ст. 16 Закону України "Про туризм") [10].

Особи, що надають послуги сільського туризму, мають право в межах чинного законодавства на основі угод із відповідними установами забезпечувати обов'язкове

медичне страхування, страхування від нещасного випадку, а також здійснювати інші види страхування.

Аналіз договірних відносин у сільському туризмі виявляє необхідність внести доповнення в податкове законодавство стосовно пільгового оподаткування доходів, отриманих громадянами за договорами оренди житла в сільській місцевості. Згідно з чинним законодавством, цивільно-правові угоди між фізичними особами оподатковуються за ставкою 20 %. Доцільним буде зменшити ставку податку до 2–4 % від ціни договору.

Зауважимо, що в Україні туризм визнано одним із пріоритетних напрямків національної культури та економіки. У 1997 році Україна вступила до ВТО та стала дійсним її членом. Як наслідок, зростає авторитет нашої країни у системі міжнародного туризму, відкриваються нові можливості для налагодження взаємовигідних партнерських відносин як з ВТО, так і з різними державами світу — її учасниками.

Входження України, як рівноправного члена до ВТО, забезпечило отримання міжнародної нормативно-правової бази у галузі розвитку сільського туризму, зокрема, з питань стандартів сертифікації, ведення статистичної звітності, захисту та безпеки туристів. Крім того, є реальна можливість підтримки від ВТО у забезпеченні підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації сільських господарів на базі Європейського конгресу сільського туризму.

Важливо й те, що до України почали виявляти інтерес іноземні інвестори. Наприклад, в Карпатському регіоні розпочала свою діяльність з розвитку туристичної галузі міжнародна організація ТАСІС. Це дає надію сподіватися на подальший розвиток сільського туризму в Україні та його вихід на світовий рівень. При цьому договірні відносини мають відповідати світовим стандартам.

Список використаних джерел

1. Юридична енциклопедія [Текст] : В 6 т. / Редкол. Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. — Т. 2. — К., 1998.
2. Цивільний кодекс України : Коментар. Видання друге із змінами за станом на 15 січня 2004 року [Текст]. — Х., 2006. — 856 с.
3. Про особисте селянське господарство [Текст] : Закон України від 15.05.2003 р. № 742 // ВВР. — 2003. — № 29. — Ст. 239.
4. Германское право. — М., 1996.
5. Про захист прав споживачів [Текст] : Закон України від 01.12.2005 р. // ВВР. — 2006. — № 7. — Ст. 84.
6. Про затвердження порядку оформлення ваучера на надання туристичних послуг та його використання [Текст] : Наказ Державної туристичної адміністрації України від 06.06.2005 р. № 50 // ОВУ. — 2005. — № 29. — Ст. 1739.
7. Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення [Текст] : Закон України від 24.02.1994 р. // ВВР. — 1994. — № 27. — Ст. 218
8. Про безпечність та якість харчових продуктів [Текст] : Закон України від 06.09.2005 р. // ОВУ. — 1998. — № 19. — Ст. 98.
9. Про страхування [Текст] : Закон України від 04.10.2001 р. // ВВР. — 2002. — № 7. — Ст. 50
10. Про туризм [Текст] : Закон України від 18.11.2003 р. // ВВР. — 2004. — № 13. — Ст. 180.

*Рекомендовано до друку кафедрою конституційного та міжнародного права
Прикарпатського юридичного інституту
Львівського державного університету внутрішніх справ
(протокол № 14 від 13 липня 2009 року)*

Надійшла до редакції 02.12.2009

